

Други семестар Прве године Основних академских студија школске 2008/09.

МОДУЛ М3 - Увод у урбанизам

Курс 3.2. : Обликовање градских простора - 3 ЕСПБ

УПУСТВО

Садржај наставе

Обавезни предмет на коме студенти стичу основна знања о процесима обликовања грађене средине. На предмету студенти развијају елементарне способности за разумевање, анализу, формирање и трансформацију градских простора и амбијената.

Термински план наставе

Обавезни предмет одржава се једном недељно са три часа предавања.

Настава траје 15 радних недеља у школи што значи да студент има на располагању 600 сати рада у току радних недеља за све предмете на првом семестру основних студија.

Студент на предмету од 3 ЕСПБ располаже са 60 радних сати у току 15 радних недеља што значи да је за рад код куће предвиђено 15 радних сати, или 1,00 сат недељно, с обзиром да на предмету у школи студент ради три сата недељно.

Испитни рок траје 5 радних недеља што значи да студент има на располагању још 200 радних сати за припрему испита, консултације и полагање свих испита на првом семестру студија.

Студент на предмету од 3 ЕСПБ има на располагању 20 сати за припрему, консултације и полагање испита у испитном року или укупно 2,5 радна дана.

Напомена: није дозвољено оптерећење студената веће од овако димензионисаног.

Студијска правила

Предмет води наставник са више сарадника у зависности од броја формираних студија.

План рада на предмету одређује наставник – руководилац курса.

Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 15 радних недеља у школи.

Начин и критеријуме оцењивања утврђује наставник.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

Пројектни задатак / семестрални рад:

Семестрални портфолио студената обухвата две основне тематске области из домена обликовања градских простора:

- (а) Квалитети јавних градских простора__Д.Базик, А.Ђукић и М.Вукмировић; и
(б) Урбанистичка композиција__П.Арсич, А.Ђукић и М.Вукмировић .

(а) Квалитети јавних градских простора__Тежишни задатак предмета је указивање на међуоднос интуиција-знање. Није довољно ослонити се само на сопствен таленат и искуство почетника, као ни упознати се са најуспешнијим примерима традиционалне и савремене градитељске праксе, или парцијалним техникама и методама. Потребно је и истраживања свеукупног процеса настајања, коришћења и валоризације градског простора, а у циљу обogaћивања знања и активирања интуиције. Анализом квалитета јавних градских простора и сагледавањем алата помоћу којих се унапређује "физички оквир друштвене сфере", а у домену професионалног деловања архитектуре-урбанисте, прикупља се одговарајућа аргументација за креацију, њену презентацију и одбрану пред свим актерима градоградитељског процеса. Процес обликовања градских простора треба да промовише простор који је атрактиван и високих естетских квалитета, али и:

- безбедан који своди на минимум страхове и могућности повређивања;
- доступан и проточан простор који представља елемент комуникацијских мрежа и токова, који на адекватан начин прихвата различите модалитете саобраћаја, интегрише намену и кретање, и акцептира степен мобилности свих грађана, укључујући и особе с посебним потребама;
- читљив с потенцијалом за адекватну оријентацију у простору, физичку и визуелну дефинисаност, као и за препознавање идентитета простора;
- угодан простор који карактерише присуство зеленила, ефеката воде и звука, заштићености од кише и ветра, осунчаност у прохладним данима, или засена при летњим врелинама;
- инспиративан простор који је занимљив и динамичан, и који анимира, подстиче на интеракцију и едукује емитовањем разноврсних порука; и
- животан/испуњен простор који је "заживео" кроз коришћење, који поседује већину претходно наведених обележја, који је адекватно опремљен и одржан, и прилагодљив променљивом социолошком, технолошком и економском контексту.

(б) Урбанистичка композиција__Тежиште предмета је у оквирима примене научне мисли на обликовање града (његових сегмената и целина), у домену форме јавног простора (простора и оквира). Полазећи од тезе да је квалитетан градски простор само онај који „живи“, неопходно је истраживати све оне елементе који чине простор, паралелно са везама које омогућавају да функционише на задовољавајући начин. На степен „живота“ неког града, са аспекта форме, утичу комплексност визуелизације (градски пејзаж), геометрија, везе путања које повезују значајне тачке, идентитет и стога су то они елементи који се изучавају на предмету. Постоји оптимална дистрибуција свих ових елемената, а нарушавањем овог поретка, нарушава се читљивост градских елемената и целине, проточност, елемент изненађења, а самим тим уклања се и живот са отворених градских простора. Током семестра ће се проучавати:

- композиција простора кроз историјске епохе;
- амбијенталне целине (распознавање и диференцирање), међузоне и прелази (континуитет, меки прелаз, прекид, завршетак посебним акцентом);
- силуете просторних композиција, континуитет и дисконтинуитет, ритам;
- главне осовине, правце композиције и компоновање елемената – композициона порука;
- компоновање и декомпозиција;
- сагледавање композиције очима посматрача – дефинисаност, видне тачке и мртва поља, преклапање планова;
- типологија урбаних ентеријера (улични коридори, пасажи, тргови, скверови, пијаци, нише, паркови и друге значајне зелене површине) – на основу: величине, облика, карактера, динамичности, хомогености, довршености, комплексности, атрактивности, симболике;
- пропорција и боја у композицији;
- репери, акценти, доминанте, који битно одређују тј. дају особеност или посебан, изузетан ментални или меморијски значај простору;
- елементи архитектонике, који одређују главне утиске и доживљаје у простору.

Метод извођења наставе:

Настава се одвија кроз__интерактивна и мултимедијална предавања (*ex-cathedra*, разговор, анкете, асоцијације, електронски форум)__самостални истраживачки рад студената током семестра (боравак у јавном градском простору и коришћење препоручене литературе)__елаборирање стечених сазнања и њихова презентација (когнитивне мапе током семестра и семестрални рад по завршетку семестра)

нед	Тематски оквир	Предавање	Вежбање / реаговање, промишљање и меморисање у односу на тему предавања	Рад ван школе
01		<u>уводни разговор</u> концепт предмета, представљање тима, промоција тема	тематска анкета_ пешачење и боравак у јавном градском простору	
02		<u>безбедност</u> садржаји, димензионаисаност, опремљеност, осветљеност	когнитивна мапа/асоцијација <u>1x безбедан / и / 1x небезбедан</u> јавни градски простор	
03	// квалитети јавних	<u>доступност</u> просторни оквир / различити видови саобраћаја у кретању и мировању	когнитивна мапа/асоцијација <u>1x проточан / и / 1x изолован</u> јавни градски простор	истраживање јавних
04	градских простора	<u>читљивост</u> просторни оквир / "пластика простора", амбијенти, акценти, идентитет	когнитивна мапа/асоцијација <u>1x просторно дефинисан / и / 1x аморфан</u> јавни градски простор	градских простора и коришћење
05	// критеријуми и алати	<u>угодност</u> микроклиматски и еколошки услови; ефекти зеленила, воде и звука	когнитивна мапа/асоцијација <u>1x угодан / и / 1x одбојан</u> јавни градски простор	препоручене литературе
06		<u>инспиративност</u> ефекти површина, топографија, интерактивна уметност на отвореном простору	когнитивна мапа/асоцијација <u>1x инспиративан / и / 1x монотон</u> јавни градски простор	
07		<u>животност / испуњеност</u> опремљеност, променљивост, одржавање	когнитивна мапа/асоцијација <u>1x животан / и / 1x празан</u> јавни градски простор	
08		оОблик јавног простора и облик у јавном простору	препознавање облика јавног простора и облика у јавном простору	истраживање простора на
09		композиција природе и природа композиције	природан-изграђен јавни градски простор на посматраном полигону	разматраном подручју и
10		историјске епохе и развој композиције	историјске епохе, развој композиције и историјске целине на посматраном полигону	коришћење препоручене
11	урбанистичка композиција	доживљај у простору и времену	доживљај у простору и времену – отварања и затварања на посматраном полигону	литературе
12		урбани обрасци	типологија, довршеност и развој градског простора на предметном подручју	
13		пропорције и боје у композиције	пропорције и боје на предметном подручју	
14		јединство и континуитет облика и простора	јединство и континуитет облика и простора	
15		завршно предавање__ дискусија, избор тема и разматрање презентације семестралног елабората		

Обавезна литература // библиотека АФ и АРЦ

(а) Квалитети јавних градских простора:

Базик, Д.: *Сценарио живота у граду*: процес настајања градске сценографије. монографија у издању Архитектонског факултета Универзитета у Београду, едисија Архитектоника, свеска 13.

Базик, Д.: *Понуда градске сцене*: потенцијали микро-простора града. монографија у издању Архитектонског факултета Универзитета у Београду, едисија Архитектоника, свеска 17.

The Urban Design Compendium 1. English Partnerships, 2000. (prevod: Priručnik za urbani dizajn, Orion Art i Prograf, Beograd, 2008.)
The Urban Design Compendium 2. English Partnerships, 2007.

(б) Урбанистичка композиција:

Christopher A, Ishikawa S., Silverstain M.: *A Pattern Language*, Oxford University Press, New York, 1977.

Криер Р.: *Градски простор у теорији и пракси*, Грађевинска књига, Београд, 1999.

Зите К.: *Уметничко обликовање градова*, Грађевинска књига, Београд, 1967.

Препоручена литература // библиотека АФ и АРЦ

(а) Квалитети јавних градских простора:

Gehl, J. et all.: *Towards a fine City for People: Public Spaces and Public Life - London*. 2004

Gehl, J. et all.: *Places for People: Melbourne*. 2004

What are we scared of? The value of risk in designing public space. CABE, 2005.

(б) Урбанистичка композиција:

Bacon E.: *Design of Cities*, Thames and Hudson, New York, 1973.

Burke G.: *Townscape*, Pelican Book, Middlesex, 1976.

Castex J., Depaule J.C., Panerai Ph.: *Урбане форме*, Грађевинска књига, Београд, 2003.

Кален Г.: *Градски пејзаж*, Грађевинска књига, Београд, 1990.

Начин полагања испита (садржај елабората, пројекта или семинарског рада):

Израда завршног рада представља испитно елаборирање иницираних и стечених сазнања током семестра.

(а) Квалитети јавних градских простора каталог (1) приказ позитивног градског простора // секвенца + (2) приказ негативног градског простора // секвенца - (3) могућности и алати унапређења негативног простора у позитиван // трансформација - у + //

(б) Урбанистичка композиција: израда каталога, на коме ће бити анализиран задати јавни градски простор са околном физичком структуром према критеријумима са предавања и бити приказана интервенција у циљу постизања квалитетнијег простора у композиционом смислу.

Критеријуми оцењивања:

(а) Квалитети јавних градских простора у структури укупне оцене учествује највише са 50 поена и то максимално 25 поена за когнитивне мапе и највише 25 поена за завршни рад - каталог.

критеријум	максималан број поена по критеријуму за портфолио когнитивних мапа са предавања	максималан број поена по критеријуму за завршни рад
контекст / инвентивност / избор градског простора	7 поена	10 поена
систематизација / повезаност са предавањима	5 поена	7 поена
разраде / детаљност приказа тема	4 поена	5 поена
информативност / јасноћа приказа	2 поена	3 поена
присуство на предавању	7 поена	
	макс. 25 (мин. 15)	макс. 25 (мин. 12.5)

(а) Урбанистичка композиција у структури укупне оцене учествује највише са 50 поена и то максимално 25 поена за когнитивне мапе и највише 25 поена за завршни рад.

критеријум	максималан број поена по критеријуму за портфолио когнитивних мапа са предавања	максималан број поена по критеријуму за завршни рад
контекст / инвентивност / избор градског простора	7 поена	10 поена
систематизација / повезаност са предавањима	5 поена	7 поена
разраде / детаљност приказа тема	4 поена	5 поена
информативност / јасноћа приказа	2 поена	3 поена
присуство на предавању	7 поена	
	макс. 25 (мин. 15)	макс. 25 (мин. 12.5)

Оцењивање:

У структури укупне оцене студента на предмету предиспитне обавезе (когнитивне мапе са предавања које се као такве могу једино реализовати у току семестра) учествују најмање са 30 (минимално по 15 поена за сваки тематски оквир), а највише са 50 поена (максимално по 25 поена за сваки тематски оквир).

У структури укупне оцене семестрални елаборат учествује најмање са 25 поена (минимално по 12.5 поена за сваки тематски оквир), а највише са 50 поена (максимално по 25 поена за сваки тематски оквир).

Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита кроз предају семестралног елабората студент може стећи највише 100 поена.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања (а)7 + (б)7 = 14 когнитивних мапа	мин. (а)15 + (б)15 = 30 макс (а)25 + (б)25 = 50	семестрални елаборат (а) и (б)	мин. (а)12.5 + (б)12.5 = 25 макс (а)25 + (б)25 = 50

Услови предаје после заказаног рока:

из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:

из статута АФ